



# Tresla se brda, rodile se izmjene i dopune

**Naš iskusni stručni suradnik analizira nove i promijenjene članke izmijenjenog Zakona o privatnoj zaštiti, objašnjava što će oni donijeti u praksi, mogu li pomoći daljnjem razvoju domaće zaštitarske struke i industrije, ali i smanjenju nezaposlenosti u državi, pohvaljuje dio novih zakonskih rješenja, ali jedan dio njih i kritizira predlažući bolja**



**Željko Cvrtić,**  
mr. krim.

**U ožujku je na snagu stupio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o privatnoj zaštiti, kojega je Hrvatski sabor donio na sjednici 26. veljače ove godine.** Zakon je objavljen u Narodnim novinama broj 31/10 i počeo se primjenjivati od 18. ožujka. Iako je bilo riječi o znatnim poboljšanjima koja bi zaštitarskoj djelatnosti donijela veće mogućnosti i bolju zaštitu u radu, a neke od prijedloga iznosili su i sami zaštitari, do osjetnijih se promjena ipak nije došlo. Razjedinjene zaštitarske tvrtke i Hrvatski ceh zaštitara očito kod predlagača (Ministarstvo unutarnjih poslova) nisu uspjeli dovoljno nametnuti i argumentirati svoje stavove, tj. izložiti kvalitetne prijedloge koji bi predlagaču bili prihvatljivi.

Krenemo li od samoga početka, primjećujemo da je **članak 2.** nadopunjen s nekoliko stavaka koji objašnjavaju neke pojmove ili uvode nove. Tako je jasnije određen perimetar, uvodi se pojam zaštitarskog psa, objašnjava se što je to sve šticeći objekt koji tako, osim građevinskog objekta, postaje i vozilo, plovilo ili osoba. Uvodi se obveza da odgovorna osoba za poslove privatne zaštite mora biti zaposlena na najmanje pola radnog vremena. Definiran je pojam kritične infrastrukture.

U **članku 3.** dodaje se stavak koji nameće obveze pravnim osobama i obrtnicima da ako žele zaštititi svoju imovinu i zaposlenike, obvezno moraju angažirati tvrtku ili obrt koji ima odobrenje za obavljanje poslova privatne zaštite ili osnovati vlasti-

tu unutarnju čuvarsku službu. Takav stav zakonodavca svakako ide u korist zaštitarskim tvrtkama i moguće će povećati broj zaposlenih u zaštitarskom sektoru, no pitanje je hoće li svaki poslovni subjekt biti u mogućnosti platiti zaštitare. Zato bi se zapravo moglo dogoditi da neki poslovni subjekti, unatoč želji zaštite imovine i zaposlenika, ostanu nezaštićeni zbog nedostatnih financija. Upitno je i može li država uopće nekome nametati način šticećenja privatnih vlasničkih dobara.

**Članak 5.** sada regulira da sve pravne osobe i obrtnici, žele li obavljati poslove osiguranja i pratnje novca, vrijednosnih papira i dragocjenosti, moraju imati posebno odobrenje nadležne policijske uprave. Odredba je zapravo pooštrena i od zaštitarskih će tvrtki tražiti dodatna financijska sredstva.

Cijeli je **članak 8.** izmijenjen pa sada bolje regulira šticećenje oko šticećenog objekta, iako nepotrebno naglašava osobu jer je ona u **članku 2.** svrstana pod šticećeni objekt. Uvedena je i obveza izvješćivanja policijske uprave o početku obavljanja poslova privatne zaštite na javnoj površini i prilaganja ugovora, najmanje 24 sata prije početka. Tu je možebitno proširena mogućnost čuvanja šticećenog objekta pa i javnog prostora, i tehničkom zaštitom (nije jasan odnos stavka 2. i stavka 3.) Također je u **članku 43.** izmijenjen stavak 2. koji izričito dozvoljava primjenu tehničke zaštite na javnim površinama. To treba pozdraviti. Ipak, tu je upitna ustavna kategorija prava na privatnost, pa bi trebalo razmisliti o uvođenju civilnog nadzora nad korištenjem snimaka na javnim prostorima jer bi u protivnom, a u slučaju sudskih tužbi, i zaštitarske tvrtke i lokalna samouprava mogli trpjeti veliku financijsku štetu.

**Razjedinjene zaštitarske tvrtke i Hrvatski ceh zaštitara očito kod MUP-a kao predlagača nisu uspjeli dovoljno nametnuti i argumentirati svoje stavove, niti izložiti kvalitetne prijedloge koji bi MUP-u bili prihvatljivi**



Promjenom stavka 2. članka 10. skinuta je odgovornost sa zaštitarskih tvrtki za ispravnost ugrađene tehničke opreme, a odgovornost za ispravnost i redovno održavanje sustava tehničke zaštite prebačena je na korisnika. Kvaliteta ugrađene opreme sada će zasigurno biti manja, no zato bi redovitost servisiranja pa time i ispravnost sustava, mogli biti veći.

**Promjenom stavka 2. članka 10. za ispravnost i redovito održavanje ugrađene tehničke opreme više ne odgovaraju zaštitarske tvrtke, nego korisnici tih sustava, pa valja očekivati pad kvalitete ugrađene opreme**

Izmjenom članka 11. onemogućen je bilo kakav rad čuvara ili zaštitara, bilo kod pravne osobe ili obrtnika, bez ugovora o radu. To je, smatram, vrlo loša antirecesijska mjera. Naprotiv, trebalo je omogućiti bržu fluktuaciju radne snage. Velika je šteta što se nije omogućio rad umirovljenicima, a posebno braniteljima kao zaštitarima ili čuvarima kako bi se na taj način smanjila njihova nezaposlenost ili neprilagodljivost mirnodopskim uvjetima. To zasigurno ne bi ugrozilo radna mjesta velikog broja nezaposlenih jer je potreba za zaštitarima kojih je na tržištu malo - konstantna.

Nadopunom članka 12. omogućena je

## Potrebno usklađivanje sa Zakonom o sprječavanju nereda

Ove izmjene i dopune Zakona o privatnoj zaštiti donijele su neke promjene, ali ništa posebno važno što bi utjecalo na kvalitetnije i sigurnije obnašanje poslova privatne zaštite. Svakako je trebalo omogućiti progon počinitelja kaznenog djela i izvan perimetra osiguranja, jer počinitelji znaju gdje prestaje ovlast zaštitara i to obilato koriste. Trebalo je uvesti mogućnost zaštitarskog pripravnika, barem za vrijeme od pokretanja procedure za dobivanje licence do časa njezina izdavanja. Kod osiguranja javnih okupljanja, posebice onih sportskog karaktera, trebalo je omogućiti veće ovlasti kod primjene sredstava prisile, gdje trebalo omogućiti primjenu palice, a zaštitare za takve prilike zaštititi odgovarajućom opremom. Ovako, bez opreme i ovlasti, oni su jednostavna meta napada i izživljavanja. Također je odredbe ovog Zakona trebalo usuglasiti s odredbama Zakona o sprječavanju nereda na sportskim natjecanjima.

Dugo naoružanje kod pratnje novca i vrijednosnica trebalo je biti obvezno. Onaj tko je spreman napasti naoružanu posadu pratnje, taj to ne radi kratkim vatrenim oružjem, tako da su zaštitari odmah u nepovoljnom položaju. Odobrenjem rada na ugovor ili povremeno, ubrzao bi se proces zapošljavanja zaštitara, a takav je rad posebice trebalo omogućiti umirovljenicima i braniteljima. Određivanjem cijene satnice zasigurno bi se poboljšala materijalna situacija zaštitara i zanimanje za tim poslovima.

Umjesto rješavanja ključnih problema zaštitarstva, vidljiva je jasna želja MUP-a da pod pojačanu kontrolu stavi zaštitarske tvrtke, a ne da uvede njihov kvalitetniji rad odnosno da im omogući jednostavnije i sigurnije obavljanje poslova privatne zaštite iako bi im na taj način pomogao u rješavanju problema velikog broja nezaposlenih, branitelja i umirovljenika, ali istodobno i pripomogao punjenju državnog proračuna.



Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o privatnoj zaštiti Sabor je donio na sjednici 26. veljače, a Zakon se primjenjuje od 18. ožujka

nabava veće količine oružja za pravne osobe koje obavljaju isključivo poslove osiguranja i pratnje novca, vrijednosnih papira i dragocjenosti. Dobar pokušaj, ali krivo zakonski reguliran. Pitanje je gdje su se izgubili obrtnici, zašto samo pravne osobe? Zar se drugim zaštitarskim tvrtkama koje obavljaju i druge poslove privatne zaštite nije moglo, povrh oružja za jednu polo-

vicu zaposlenih, omogućiti nabava oružja uvećana za broj zaštitara koji obavljaju pratnju novca...?

U članku 13. samo su ispravljene ranije anomalije, dok je nadopuna članka 14. objasnila tehničke uvjete i za obrtnike, odnosno uvjete koje moraju ispuniti zaštitarske tvrtke koje ugrađuju sustave zaštite u vozila i protuprovalna vrata. Zadana je dodatna obveza tvrtkama koje su se dosad bavile tim poslovima, što je za njih svakako otegotna okolnost, a prilagodba će tražiti nova financijska izdvajanja.

Došlo je do cjelokupne promjene članka 18. Ključne su promjene uvođenje stručnih naziva "po Bolonji" (prvostupnik), što zapravo znači i dizanje potrebnog obrazovanja za odgovornu osobu. Ublažena je norma kaznene odgovornosti pa je tako izuzeta kažnjivost za nehajne prometne delikte bez smrtne posljedice, a klauzula rehabilitacije je izbačena pa treba vidjeti kako će se to tumačiti, odnosno hoće li rehabilitirana osoba moći biti postavljena za odgovornu osobu, što ne bi trebalo biti sporno. Također je ublažena norma prekršajne kažnjivosti, tako da su prepreka ostali samo prekršaji s elementima nasilja, a ne kao dosad svi prekršaji protiv javnog reda i mira, što je dobra odrednica.

Izmjenom članka 20. omogućeno je zapošljavanje na radno mjesto čuvara -



osoba s nižom stručnom spremom, što bi moglo povećati zaposlenje te skupine nezaposlenih. Ublažena je klauzula kaznene odgovornosti, kako je to objašnjeno u ranijem stavku, a problem rehabilitacije je isti. Kod uvjeta prekršajne nekažnjivosti također je izbačena nekažnjivost za sve prekršaje protiv javnog reda i mira. Uvedene su i klauzule nužne zbog prilagodbe pravnim stečevinama EU-a, što znači da će i strani državljani u RH moći raditi poslove privatne zaštite, a to dovodi do ozbiljne konkurencije u zaštitarskom sektoru, za što se treba kvalitetno pripremiti.

Novi **članak 21.** omogućava nekim novim kategorijama dobivanje licenci za zaštitare i čuvare, odnosno oslobađa ih obveze polaganja izobrazbe za čuvare i zaštitare.

Izmjene u **članku 22.** omogućuju i MUP-u da obrazuje čuvare i zaštitare, dopune **članka 23.** traže najmanje trogodišnje srednjoškolsko obrazovanje za zaštitara, dok je u **članku 24.** za zaštitara- tehničara, uz tehničku srednju školu, uvedena i obveza polaganja ispita.

Izmjena **članka 27.** omogućava i čuvarima primjenu ovlasti privremenog ograničavanja slobode kretanja, što je dobro, samo nije jasno na koji će to način čuvari provesti u praksi kod osoba koje ih neće

**Posebna zamjerka ide na račun izmjene članka 45. kojom se pogoduje tehničkim lobijima. Dok je u građevinarstvu zakonom zabranjeno da ista tvrtka radi i projektiranje i izvođenje radova, ovim se Zakonom to čak i nalaže**

htjeti poslušati, s obzirom da nemaju ovlasti primjene uporabe tjelesne snage.

Novi stavak **članka 28.** (kao i izmjena članka 47.) nalaže svim osobama koje obavljaju poslove privatne zaštite, obavještavanje policije o svim spoznajama o kaznenim djelima i prekršajima s elementima nasilja, njihovim počiniteljima i predmetima počinjenja.

Brisanjem stavaka 2. i 3. iz **članka 34.** ukinuta je obveza izvješćivanja policije o privremenom ograničavanju kretanja osoba, no tumačeći izmijenjeni članak 37., može se zaključiti da se policiju svakako treba izvijestiti ako se osoba zadrži zbog procjene da može dati važne obavijesti za razjašnjavanje događaja. U to sigurno spa-

**Izmjenama članka 20. dopušta se i stranim državljanima da obavljaju poslove privatne zaštite, što će zasigurno dovesti do ozbiljne konkurencije u zaštitarskom sektoru, pa je nužna kvalitetna priprema domaćih tvrtki na pogoršanje tržišnih okolnosti**

daju osobe za koje se opravdano sumnja da su izvršitelji nekog kaznenog djela.

Cjelokupna izmjena **članka 40.** uvodi neznatne izmjene poslova kod kojih zaštitar može nositi oružje. Umjesto objekta od važnosti za obranu zemlje i skladišta opasnih tvari, stavljen je aktualni termin "objekti kritične infrastrukture" te su dodani prostori u kojima se nalaze kulturna, umjetnička, povijesna, znanstvena i tehnička dobra, neovisno jesu li u javnim ili privatnim zbirnkama, s tim da se za osiguranje izmijenjenih točaka traži odobrenje policijske uprave. Dio članka koji se odnosi na način primjene vatrenog oružja ostao je nepromijenjen.

Promjene u **članku 41.** dodatno potvrđuju neobvezno izvješćivanje policije u slučaju primjene ovlasti privremenog ograničavanja kretanja, te produžuju rok na 48 sati u kojem zaštitarska tvrtka treba dostaviti pismeno izvješće policijskoj upravi u slučaju primjene ovlasti osiguranja mjesta događaja, uporabe tjelesne snage, zaštitarskog psa ili vatrenog oružja. Policijska će uprava tvrtku o ocjeni zakonitosti izvijestiti samo ako ocijeni da su ovlasti primijenjene nezakonito.

Posebna zamjerka izmjeni i dopuni Zakona ide cjelokupnoj izmjeni članka 45. Naime, tom se izmjenom išlo na ruku tehničkim lobijima koji već imaju razvijenu tehničku zaštitu. Nespojivo je da se pod teh-

ničku zaštitu uvrsti izrada prosudbe ugroženosti jer se ona ne odnosi samo na prosudbu osiguranja šticećenog objekta putem tehničke zaštite. U građevinskoj je struci zakonom zabranjeno da ista tvrtka koja radi projektiranje radi i izvođenje radova, dok se u ovom Zakonu to čak i nalaže. Najviše u kvaliteti, takovim su odredbama zakinuti upravo subjekti koji žele privatnu zaštitu, što sigurno ne bi trebalo biti u interesu zaštitarskim tvrtkama, a posebice ne onima koje se bave samo tjelesnom zaštitom.

Promjenom **članka 46.** omogućuje se smanjenje troškova zaštitarskih tvrtki jer na intervenciju može ići jedan zaštitar. Novost je što zaštitar može ići na intervenciju zaprimljenu i putem sredstava javne komunikacije, naoružan. Udaljenost šticećenog objekta i interventnog tima prostorno je ograničena na 50 km.

Nadopuna stavka 5. **članka 48.** zaštitarskim tvrtkama nalaže uvođenje različitih odora za, primjerice, obavljanje osiguranja utakmica s redarima, od onih koje koriste licencirani čuvari i zaštitari, pri čemu je odoru svim zaposlenicima dužan osigurati poslodavac (čl. 49. st. 3.)

Izmjenom **članka 54.** unutarnjoj se čuvarskoj službi daje mogućnost zapošljavanja i zaštitara-tehničara.

Sukladno izmjenama zakonskih odredbi, izmijenjene su i kaznene odredbe. ■